

Davant la incertesa, el treball en xarxa ens dona confiança, seguretat i esperança

Francesc Segura Domínguez

Mestre. Servei de Currículum d'E.I i P del Departament d'Educació

Maria Ojuel Solsona

Professora. Servei de Currículum de l'ESO i Batxillerat del Departament d'Educació

Resum

Davant la incertesa, el treball en xarxa ens dona confiança, seguretat i esperança

A partir del mes de març de l'any 2020, degut al confinament per la pandèmia de la Covid-19, com tantes altres organitzacions, la Xarxa de Competències Bàsiques (Xarxa Cb) es va haver de reinventar per continuar oferint i facilitant espais de col·laboració mutus.

La Xarxa Cb és una modalitat de formació i desenvolupament professional docent basat en l'aprenentatge entre iguals i en xarxa, promoguda pel Departament d'Educació des de fa 20 anys, dins el seu pla de formació permanent i alhora està reconegut com a programa d'innovació. La XarxaCb està formada per equips docents de centres d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat, educació especial i formació de persones adultes que volen iniciar, mantenir o consolidar processos de reflexió-acció en equip i en xarxa per transformar l'escola en un espai que afavoreixi l'aprenentatge amb sentit. En l'actualitat formen part de la Xarxa Cb 602 centres educatius de Catalunya distribuïts en 15 xarxes territorials, amb una participació activa de més de 8.000 docents.

En aquest article relatem com ens hem adaptat a la nova situació i compartim 30 testimonis de docents i de persones referents dels Serveis Territorials i dels Centres de Recursos Pedagògics que ens expliquen com els està sent útil la participació en la Xarxa Cb per tenir espais de confiança, seguretat i esperança i continuar treballant per a la millora dels aprenentatges de tots els alumnes.

Paraules Clau: Aprenentatge entre iguals, treball en xarxa, col·laboració docent, suport mutu, desenvolupament professional docent.

Abstract

In the face of uncertainty, networking gives us confidence, security and hope

As of March 2020, due to the confinement caused by the Covid-19 pandemic, like so many other organizations, the network of schools "Xarxa de Competències Bàsiques" (Xarxa Cb) had to be reinvented to continue offering and facilitating spaces for mutual collaboration. .

The "Xarxa Cb" is a type of training and professional development of teachers based on peer and network learning, promoted by the Department of Education for 20 years, within its ongoing training plan and at the same time is recognized as an innovation program. The "Xarxa Cb" is made up of teaching teams from infant, primary, secondary and baccalaureate education centers, special education and adult training who want to initiate, maintain or consolidate processes of reflection-action as a team and as a network to transform the school in a space that promotes meaningful learning. At present, 602 educational centers in Catalonia are part of the "Xarxa Cb", distributed in 15 territorial networks, with the active participation of more than 8,000 teachers.

In this article we relate how we have adapted to the new situation and share 30 testimonials from teachers and advisers from the Territorial Services and from the pedagogical resource centers who tell us how useful it is to participate in the "Xarxa Cb" to have a place of confidence, security and hope and continue working to improve the learning of all students.

Keywords: Peer learning, networking, teaching collaboration, mutual support, professional development of

teachers..

Testimonis de l'experiència dels docents que formen part de la Xarxa de Competències Bàsiques durant la pandèmia

La Xarxa de Competències Bàsiques (Xarxa Cb) és una modalitat de formació i desenvolupament professional docent basat en l'aprenentatge entre iguals i en xarxa, promoguda pel Departament d'Educació des de fa 20 anys, dins el seu pla de formació permanent i alhora està reconegut com a programa d'innovació. La Xarxa Cb està formada per equips docents de centres d'educació infantil, primària, secundària i batxillerat, educació especial i de formació de persones adultes que volen iniciar, mantenir o consolidar processos de reflexió-acció en equip i en xarxa per transformar l'escola en un espai que afavoreixi l'aprenentatge amb sentit.

L'escola Rubén Darío formem part de la Xarxa des de fa cinc cursos escolars. Nosaltres sempre hem concebut la Xarxa CB com un espai de diàleg i reflexió que actua com a motor de canvi. El concepte de "taca d'oli", molt utilitzat a la xarxa, és quelcom que tenim interioritzat i ens ha anat fent créixer dia a dia. La necessitat de canvi i de reflexió vers la feina, encomanada entre els iguals, és el motor més potent del que disposem a les escoles. Aquest curs, amb l'organització plantejada, els espais per compartir pràctiques i reflexionar vers la nostra feina s'han escurçat i l'equip impulsor ha estat i és clau per a mantenir un lloc on compartir plegats, reflexionar sobre la pràctica docent i de mica en mica establir una línia d'escola sòlida i compartida. De la mateixa manera, a títol personal, com a coordinadora de l'equip impulsor de l'escola, el fet de formar part de la xarxa, m'ha fet reflexionar sobre la meua pràctica docent i modelar-la amb els aprenentatges que des de la xarxa se'ns han proposat. Ara soc més conscient de les meves forteses i debilitats, i de com puc reconvertir-les en oportunitats de millora a l'aula.

Sheila Gómez

Escola Rubén Darío. Barcelona

En l'actualitat formen part de la Xarxa Cb 602 centres educatius de Catalunya distribuïts en 15 xarxes territorials, amb una participació activa de més de 8.000 docents. Els centres que pertanyen a la xarxa es constitueixen en equips de treball (equips impulsors), coordinats per dos docents, un dels quals de l'equip directiu. Els coordinadors dels centres participen en activitats formatives i, al seu torn, dinamitzen les trobades dels seus equips, proposant espais periòdics de reflexió i acció pedagògiques. El tema central de l'actual cicle formatiu de la xarxa se centra en l'avaluació formativa, amb el lema "Passem el poder de l'avaluació als aprenents".

Cada xarxa territorial està integrada també per tècnics docents del departament

d'Educació, tant dels serveis centrals com dels serveis educatius i territorials, que acompanyen i assessoren els centres, dinamitzen la participació a la xarxa i aporten la seva visió com a persones expertes. La Xarxa Cb constitueix, en definitiva, un model singular de formació i desenvolupament professional docent per construir coneixement col·lectiu en contextos de cooperació entre iguals, que troba fonament teòric i pràctic en la recerca recent sobre organitzacions que aprenen, sobre la transformació educativa i sobre l'aprenentatge col·laboratiu.

A partir del mes de març de l'any 2020, degut al confinament per la pandèmia de la Covid-19, com tantes altres organitzacions, la xarxa es va haver de reinventar per continuar oferint i facilitant espais de col·laboració mutus. Una gran part de les activitats formatives es realitzaven de manera presencial i combinaven formats diferents: converses amb persones expertes, presentació i intercanvi d'experiències, dinàmiques i modelatges entre iguals, tot i que també hi havia debats i intercanvis virtuals. Aquestes activitats es van haver d'adaptar a entorns virtuals. També les trobades dels equips de tècnics docents que assessoren i dinamitzen les xarxes, habitualment presencials, van haver de fer-se telemàticament.

Des del punt de vista organitzatiu, el fet de passar d'un format presencial a un format virtual ha representat un gran repte d'adaptació. Les trobades virtuals per mitjà de les videoconferències han facilitat l'assistència i han estalviat desplaçaments. Els espais formatius en línia amb intervencions dels experts s'han enregistrat i això ha permès que més docents poguessin seguir-los, de manera sincrònica o asincrònica. Aquests enregistraments també s'han fet públics per a tots els docents de Catalunya. Per contra, s'ha perdut la interacció directa entre els participants, que tenia lloc en els espais presencials col·laboratius, amb modelatges i dinàmiques actives i vivencials, des de l'òptica de l'aprendre fent. També es troben a faltar els espais informals, en què els docents podien encetar converses i intercanvis en ambients distesos. Aquesta diversitat i riquesa pel que fa als espais presencials, formals i informals, s'ha compensat amb la posada en pràctica d'estratègies i recursos digitals diversos per potenciar el treball col·laboratiu i el debat pedagògic, amb agrupaments virtuals diferents en funció dels objectius. Es tracta de recursos que poden transferir-se fàcilment a l'aula i ser útils més enllà del context actual de la pandèmia. Alhora, la introducció de la videoconferència com a forma de comunicació habitual, tot i les seves limitacions, permet que els equips que acompanyen i assessoren els centres tinguin un canal directe i ràpid amb els centres per oferir-los suport i orientació.

Des del primer moment del confinament, sentir-se com a part d'un col·lectiu que anés més enllà del propi centre educatiu va oferir confiança i seguretat per trobar solucions comunes i compartides en relació amb els nous reptes i superar l'aïllament imprevist i forçat. A més, volem destacar que arran de la pandèmia s'han generat en els centres espais de suport emocional entre docents, entre docents i alumnes i entre docents i famílies que fins aleshores no existien o eren menys profunds.

“Formar part de Xarxa de Competències Bàsiques ens dona l'oportunitat d'estar connectats de manera permanent amb la reflexió sobre la nostra pràctica educativa. És

una eina molt potent que ens ajuda a no deixar-nos portar per la voràgine del dia a dia a l'escola, i anar fent passes per un canvi i una transformació, lenta però profunda, per arribar a un aprenentatge competencial. A més a més, el treball de reflexió col·lectiva cohesiona l'equip docent i genera sinèrgies que consoliden la línia d'escola. És un recurs inesgotable de formació permanent, ancorada a la realitat educativa del moment. Davant del tsunami que ha significat la pandèmia per a tots els àmbits, i també per l'escola, estar dins de la XCB ens ha permès sentir-nos segurs i acompanyats en la nostra tasca docent.

Maite Sabariz i Quima Ricart
 Escola La Cabana. Les Cabanyes

“Aquest curs les escoles estem vivint una situació molt estranya. Hem de mirar: entrades i sortides, accés als lavabos, ventilacions, equips docents tancats, grups bombolla ... Això quan no es trenca el ritme perquè cal fer un “PCR” a un grup, confinar, desconfinar ... .Ser a la xarxa ens ajuda a posar altre cop l'alumne en el centre, en les coses que són importants. Tenir moments de reflexió, proposar-nos coses en l'àmbit pedagògic, i marcar-nos objectius ens ajuda molt.”

Anna Torra
 Escola Serra i Hunter. Manresa

“Estem satisfets de l'oportunitat de formar part de la xarxa. Sentir-nos acompanyats, assessorats i recolzats en processos de transformació i millora pedagògica és bàsic per a nosaltres. De mica en mica anem fent taca d'oli en el centre i donant temps per al diàleg pedagògic i la reflexió, eines bàsiques de la xarxa. Sí que és cert que la pandèmia ens ha fet posar un fre de mà ràpid, i els centres hem hagut d'alentir processos, però sense deixar la passió i les ganes!

Sandra Masdevall
 Escola La Draga. Banyoles

“La xarxa és un espai d'acompanyament i de suport on vacunar-se contra l'aïllament individual i la distància social”.

David Duran
 Professor de la UAB i integrant de l'equip d'experts de la Xarxa Cb

Una de les primeres propostes col·lectives en temps de confinament va ser la creació d'un espai per compartir les tasques que els docents preparaven per als alumnes. L'èxit d'aquesta iniciativa va sobrepassar les nostres expectatives amb l'aportació generosa i desinteressada dels docents, que van compartir més de 2000 tasques per a tots els nivells educatius. Aquest espai és públic i continua actiu.

“El fet de poder anar coneixent alguns dels processos que tenen cada un dels diferents centres ajuda a compartir vivències, experiències que sovint et fan parar a pensar i a

reflexionar sobre el que estem fent i com ho estem fent. “

Anna Cutrina

Escola Rafael Casanova. Sant Boi de Llobregat

“La xarxa, també en el context de la pandèmia actual, en compartir coneixements, experiències i sentiments, ens possibilita pensar junts creativament i, per tant, caminar.”

Neus Sanmartí

Professora honorària de la UAB i integrant de l'equip d'experts de la Xarxa Cb

Durant aquest temps hem pogut comprovar que l'experiència prèvia i les línies de treball que comparteixen els docents que formen part de la Xarxa Cb faciliten la flexibilitat, la imaginació pedagògica i la capacitat d'adaptar-se a les situacions incertes. L'experiència acumulada de la Xarxa Cb i també les converses que hem mantingut amb l'equip de persones expertes de la xarxa en aquest període excepcional viscut a escoles i instituts, ha inspirat el document, redactat en confinament, L'Escola que volem, amb un conjunt d'idees que poden ajudar a la reflexió pedagògica per repensar, reforçar i definir les prioritats per al futur i veure la situació d'excepcionalitat com una oportunitat per construir una educació millor per a tothom. A continuació, recollim algunes d'aquestes idees, acompanyades de les opinions dels docents.

La participació real de l'alumnat.

Creem espais de participació real dels alumnes a les aules i als centres perquè trobin resposta al que els preocupa i prenguin decisions, i per fomentar la cooperació, la solidaritat, el sentiment de pertinença a l'escola i la vivència democràtica. Una de les experiències que ja realitzaven alguns centres i que vam potenciar durant la pandèmia ha estat la participació activa dels alumnes en els informes d'avaluació per identificar què aprenen, com ho aprenen i com ho poden millorar, i també de les famílies. La necessitat de comptar amb la veu dels alumnes es va fer més necessària que mai en la situació de confinament, i en molts casos va ajudar a reflexionar sobre quin era el focus de l'avaluació en un context d'escola a distància: l'aprenentatge o la qualificació.

“Entre altres coses, ser a la xarxa ens ajuda a tenir els mitjans i els coneixements per ser més coherents entre allò que volem com a escola i el que podem fer per aconseguir-ho. Per exemple: després del cicle dedicat a l'avaluació, vam poder transformar la manera de comunicar a les famílies els processos dels nens i les nenes i aquest canvi en la manera d'avaluar va portar al centre a canviar metodologies, a fer participar més l'alumnat del procés i ajudar-lo a comunicar. Així ha passat amb les pràctiques relacionades amb el treball cooperatiu, o està començant a passar amb l'observació entre iguals.”

Lluís Rodríguez

Escola Els Alocs. Vilassar de Mar

La participació en la Xarxa Cb ens ha permès una nova visió de l'avaluació a diferents nivells:

a. De les sessions d'avaluació, incorporant una visió centrada en l'alumnat, en el context viscut, ens els criteris d'aprenentatge, en l'evolució i aspectes maduratius, i en les mesures d'alumnat NESE; deixant endarrere una visió més centrada en l'etiquetatge d'un rendiment. Tot això incorporant un nou format compartit col·laboratiu en línia, on el professorat del grup exposa dades de cada alumnat.

b. Un nou replantejament en l'avaluació de l'alumnat: qüestionar-nos què vol dir això de "passar del poder de l'avaluació centrada en el docent a la centrada en l'alumnat", tot iniciant dinàmiques de reflexió i anàlisi del que estem fent com a docents per millorar la presa de consciència i de decisió de l'alumnat en la seva pròpia avaluació.

Neus Gallart i Imma Rios

Escola Santa Anna. Castellvell del Camp

Aprenentatges amb sentit.

Revisem els objectius educatius per plantejar aprenentatges que impliquin l'aprenent, globalitzats al màxim per ajudar els alumnes a comprendre el món d'una manera holística i profunda i que els permetin actuar-hi. Plantegem aprenentatges problematitzats per potenciar el diàleg, el debat, el pensament crític i la controvèrsia amb un sentit constructiu i ètic.

"Participar en la xarxa ens permet crear un àmbit de reflexió pedagògica dins el centre, que sovint no tenim per reunions massa centrades en parlar d'alumnes i que sovint esdevenen repetitives. Gràcies a la xarxa observem i aprenem noves metodologies que ens són necessàries per avançar com a centre en un marc de renovació pedagògica.

Esperem i desitgem que aquesta pandèmia quedi enrere i puguem ampliar l'intercanvi d'experiències entre centres i ampliar un debat, de ben segur, molt enriquidor.

Manuel Colomer

Institut Cabrils. Cabrils

Aprendre de i amb els altres.

Aprenem a col·laborar i col·laborem per adquirir aprenentatges i consolidar estructures d'aprenentatge cooperatiu entre l'alumnat i entre els docents, tant en espais presencials com virtuals. Durant aquest període hem mantingut i reinventat les pràctiques d'observació entre iguals entre docents per millorar la pròpia pràctica professional. De fet, malgrat la complexitat del context actual, en alguns casos s'han creat oportunitats com, per exemple, la presència de dos docents a l'aula, que faciliten la possibilitat de plantejar-se dur a terme aquesta pràctica,

que potencia la professionalització individual dels docents i comporta alhora beneficis institucionals.

“Estem molt satisfets de participar en la Xarxa Cb en plena pandèmia, malgrat que era més enriquidor fer-ho presencialment... i més divertit! Formar part de la xarxa ens dona la possibilitat de plorar tots i totes junts, de generar espais de companyia, ens sentim menys sols. També podem compartir dubtes i inquietuds. Es generen debats molt interessants dins el claustre que ajuden a millorar la pràctica docent amb l'alumnat.”

Joan Molar

Escola Salvador Espriu. Badalona

“La Xarxa Cb és un referent de formació docent que possibilita espais de trobada, propostes, recursos, i vincles amb la finalitat d'afavorir que tots els estudiants trobin el seu lloc per aprendre.”

Fernando Hernández

Professor de la UB i integrant de l'equip d'experts de la Xarxa Cb

Ús de les tecnologies per aprendre i col·laborar.

Capacitem els i les alumnes i els i les docents per usar les tecnologies al servei de l'aprenentatge, de manera que facilitin l'organització i la planificació personal, la participació, la comunicació i la cooperació entre iguals, i rebre i donar feedback. Durant aquesta pandèmia hem debatut com podem fer videoconferències més efectives que permetin la participació activa de les persones.

Foment de l'autonomia i la iniciativa personal.

Eduquem en competències transversals com l'autonomia, la iniciativa i la creativitat personal, el pensament crític, la capacitat d'autoorganització (en el temps i en l'espai), d'emprendre projectes i recerques, de prendre decisions raonades, d'aprendre a aprendre i d'autoregular-se.

“Formar part de la Xarxa CB durant la pandèmia m'està sent molt útil. Aquest any, més que mai, l'alumnat necessita propostes que permetin desenvolupar el seu esperit crític, la seva creativitat, autonomia i, sobretot, el gust per aprendre, sempre de manera significativa i motivadora, ja que prou complexa i difícil és ja la situació actual en sí mateixa. En aquest sentit, els docents ens hem de continuar formant i treballant en xarxa per poder adaptar-nos als canvis que es produeixen en la societat i donar respostes innovadores.”

María José Ayerbe

Escola Els Pins. Cornellà de Llobregat

Avaluar és aprendre.

Posem l'avaluació al centre de l'aprenentatge i consolidem estratègies que permetin passar el poder de l'avaluació als aprenents per compartir allò que s'espera que aprenguin i per donar-los feedback que els ajudi a avançar en la qualitat dels seus sabers i produccions, tot promovent l'autoregulació.

“Valorem molt positivament la nostra participació a la Xarxa de Competències Bàsiques. Suposa una font d'inspiració i una nova mirada cap a un canvi metodològic, molt més inclusiu i relacionat amb nou enfocament competencial que planteja l'educació al segle XXI.

Aquests canvis es materialitzen en l'avaluació com a motor de canvi per l'aprenentatge de professorat i alumnat: recollida d'evidències, anàlisi i presa de decisions, importància del feedback, introducció de nous tipus de recollida d'evidències (carpeta d'aprenentatge), introducció de nous tipus d'avaluació on l'alumne s'autoavalua i avalua el company (autoavaluació i coavaluació), importància del procés i no només dels productes finals, foment de la regulació de l'aprenentatge de professorat i alumnat.”

Victòria Hernández

Institut Maria Aurèlia Capmany. Cornellà de Llobregat

Una organització escolar inclusiva i personalitzada.

Proporcionem entorns flexibles i heterogenis, que parteixin de les necessitats, els interessos i els recursos personals dels aprenents i proposin itineraris com més personalitzats millor. Posem l'organització escolar al servei de l'aprenentatge. Prenem les decisions sobre l'ús dels espais i dels temps, de la tecnologia o, fins i tot, del mobiliari de les aules pensant en els objectius d'aprenentatge dels i les alumnes.

“Tot i la no presencialitat, sí que ens està sent molt útil la pertinença a la Xarxa de Cb, tant a nivell individual com de centre, perquè continua sent un espai de reflexió i de construcció de coneixement de forma conjunta. Els recursos, dinàmiques, temes que tractem a la Xarxa, després els posem en dansa a la nostra escola, adaptant-los, personalitzant-los en definitiva, fent-nos-els nostres. Ser a la xarxa en temps de pandèmia ens està servint per dinamitzar claustres i sessions d'aula amb els nostres nens i nenes, per aprofundir en diversos aspectes: tutoria entre iguals, treball per projectes, informes d'avaluació...”

Elena Alquézar

Escola Àngels Garriga. Barcelona

La dimensió humana de les cures.

Eduquem en la dimensió humana de les cures i en la gestió emocional i la resiliència, des d'un enfocament no sexista. Eduquem en la interdependència positiva.

“Des de l’Institut de Cervelló ens està sent útil participar a la Xarxa de Competències Bàsiques. Ens permet tenir un espai de reflexió pedagògica en el que ens oblidem del neguit del dia a dia i podem compartir amb la resta de companys i companyes experiències, projectes i inseguretats. Tot perquè el nostre alumnat aprengui i gaudeixi de l’aprenentatge.

En un moment com el que estem vivint, ens fa sentir que no estem sols i agràim als diferents instituts la seva generositat de compartir amb nosaltres les seves experiències.”

Maria Dolors Borch
 Institut de Cervelló. Cervelló

El docent com a educador i educadora.

Expandim el rol del i la docent més enllà de la seva especialitat: tot docent és, sobretot, educador. Organitzem escenaris de cooperació entre alumnes, promoguem un clima positiu, i despertem i sostinguem l’interès i la motivació, tot mantenint altes expectatives d’èxit.

“Estem satisfets de participar en la Xarxa CB en pandèmia, les dificultats s’han convertit en oportunitats d’enriquiment...Aquestes circumstàncies han produït un debat pedagògic enriquidor a nivell de l’equip impulsor, que hem traslladat a tot el claustre. Formar part de la xarxa ens dona la possibilitat de generar espais per a compartir aprenentatges, dubtes i inquietuds i, en definitiva, aprendre tots plegats per a millorar la nostra pràctica docent amb l’objectiu comú d’acompanyar a tot l’alumnat en el seu procés d’aprenentatge.”

Rosa Maria Martín
 Institut Roquetes. Tarragona

Pedagogia de la incertesa.

Transitem des d’una visió de la certesa, en què tot està planificat d’antuvi, cap a un paradigma d’aprenentatge continu que augmenti la flexibilitat, la imaginació pedagògica i la capacitat d’adaptar-se a les situacions incertes.

“La participació a la Xarxa Cb ens ha aportat converses pedagògiques i reflexions a nivell molt profund en la nostra feina. Tant és així que, gràcies a la flexibilitat del sistema de la Xarxa Cb, hem pogut adaptar la formació pedagògica a les necessitats del nostre equip de mestres cap a les escoles de la ZER. Aquesta flexibilitat, en aquest curs tan insòlit, és molt gratificant.

Begonya Gaya
 ZER El Solsonès

Una escola que aprèn.

Ampliem les estructures internes col·laboratives, basades en lideratges compartits,

horitzontalitat, presa de decisions col·legiada, compromís i aprenentatge docent entre iguals perquè esdevinguin espais pedagògics i professionalitzadors i que donin coherència i eficiència a les actuacions del centre. Potenciem la codocència.

“Ser de la xarxa ens proporciona un espai de reflexió compartit molt difícil de trobar dins l’horari. Ens obliga a plantejar-nos nous reptes de manera conjunta i molt més transversals del que estem acostumats. Tot i que de vegades no tenim clar on podrem arribar, a poc a poc anem arribant a acords i procurem dur-los a la pràctica”

Sylvia Françoise Havard
 Institut El Pedró. L’Escala

“Participar de la xarxa ens permet posar en valor la nostra feina, reflexionar, ser crítics amb el que fem i el que podríem fer i mantenir un procés de millora continu, tenim l’oportunitat de rebre de primera mà els coneixements dels experts i les experiències de tots els centres participants, i enriquir-nos-en i comptem amb l’acompanyament i el suport continu dels nostres coordinadors de la xarxa, la qual cosa ens dona molta seguretat i ens anima a no aturar-nos malgrat les dificultats del moment.”

Dolors Torner
 CFA Rius i Taulet. Barcelona

Una escola en xarxa.

Mantenim i alimentem les xarxes de col·laboració entre centres, com la Xarxa Cb, enteses com un espai generós d’intercanvi, de suport mutu i d’enriquiment i professionalització docent. Treballem en xarxa amb la comunitat educativa i amb entitats de l’entorn i teixim relacions amb les administracions basades en la confiança mútua. La pandèmia ha estat una oportunitat per ampliar les connexions i interaccions entre centres de diferents territoris i realitzar trobades específiques entre centres d’educació especial per mitjà de videoconferència. Properament tenim previst realitzar-ne d’altres centrades en l’educació infantil i la formació de persones adultes. La plataforma *moodle* d’aprenentatge virtual i la xarxa social *twitter*, han esdevingut, especialment durant aquest context, punts de trobada i espais per debatre i compartir materials, opinions, dubtes, certeses i incerteses. A finals del curs passat, la jornada, que té lloc anualment en format presencial, també es va dur a terme en un format virtual, amb la presència de més de 3000 usuaris connectats en directe, i va servir per recollir les veus dels docents després d’un curs excepcional.

“La xarxa ens ofereix estructura per focalitzar-nos cada curs en un objectiu de millora en relació al treball per projectes, a l’avaluació... i també pautes, recursos i eines per a aprofundir-hi conjuntament. El fet de poder compartir aquest progrés amb altres centres educatius ens dona l’oportunitat d’intercanviar punts de vista, experiències... i així

nodrir-nos els uns amb els altres per seguir avançant.”

Eva Font

Escola Les Bases. Manresa

“Valorem positivament formar part de la Xarxa Cb, ja que permet una reflexió contínua sobre la tasca docent. El fet de compartir aprenentatges amb altres centres ens permet detectar altres maneres de treballar, les quals ens aporten més coneixement i enriquiment professional.”

Ivan Somoza

Institut Neus Català. Cornellà de Llobregat

Una de les claus d'aquesta organització horitzontal i participativa que és la Xarxa Cb són els referents dels Centres de Recursos Pedagògics (CRP) o dels serveis territorials del Departament d'Educació, que han treballat conjuntament amb els tècnics docents dels serveis centrals. Per a molts d'ells i elles durant aquest context la xarxa és una eina més per mantenir un vincle de relació pedagògica amb els centres del seu territori.

“La xarxa ens ha servit per poder acompanyar millor els centres. A l'inici de la pandèmia hi havia molt desconcert i els centres van valorar molt els materials de suport que els vam oferir. D'una banda, el banc de recursos on els centres compartien els projectes que havien fet i, de l'altra, la proposta d'avaluació compartida amb els alumnes per al 3r trimestre.

Pel que fa a l'inici d'aquest curs, ha estat difícil poder-nos trobar amb els centres. El primer trimestre, la gestió de la covid-19 els ocupava molt de temps i estaven desbordats. Els centres que estan a la xarxa ens han permès que els poguéssim acompanyar. El fet d'estar a la xarxa els ha obligat a reservar un espai per la reflexió i els hem pogut ajudar a pensar en continuar avançant amb els objectius de millora de cada centre. Per dir-ho d'una manera, la xarxa ens ha facilitat establir un contacte que per la situació del moment, si no hagués estat per les sessions de la xarxa, no haurien fet i penso que s'han sentit més acompanyats. Amb l'excusa de la xarxa, he pogut trobar un espai per parlar del pla de treball, de les necessitats que tenien en aquell moment i de poder-los oferir recursos que d'altra manera no hauríem pogut trobar, donada la situació de desbordament que han tingut en molts moments d'aquest curs.”

David Segalés

CRP d'Osona

La Xarxa Cb sempre és un espai on sembrar i recollir, i el millor que tenim és que independentment de la climatologia sempre hi ha collita per a tothom. Evidentment no la mateixa, cadascú s'emporta allò que més necessita al seu rebost.

L'arribada de la pandèmia podria haver suposat una aturada però més que mai, i seguint el tarannà que ens caracteritza, els docents vam fer mans i mànigues per a que

la collita no fos malmesa i no quedés cap alumne ni família sense obtenir el que necessitava. I la Xarxa Cb vam estar i estem a l'alçada de la situació, som un col·lectiu que estima el que fa i aquesta és la força que ens empeny a sembrar en temps de sequera.

La Xarxa ha estat l'espai segur on créixer pedagògica i didàcticament juntes. Acompanyar els centres en aquest moments d'incertesa ha estat un repte important que ha suposat molta generositat per part de tothom, moltes hores, molta empatia, assertivitat i molta personalització. Un gran aprenentatge!

Continuarem sembrant i recollint i, desitgem que aviat, puguem compartir taula, per a gaudir dels plaers dolços i salats que tenim a tot el territori, compartir bons vins per arrodonir la vetllada i seguir aprenent junts amb les converses pedagògiques que tan trobem a faltar!

Maite Garcia

Referent ST Terres de l'Ebre

En aquest context de confinament la xarxa no només m'ha permès mantenir el vincle amb els centres, sinó que, com a dinamitzadora del serveis territorials, m'ha suposat tenir una finestra oberta cap als centres en un moment en què totes estaven "tancades".

La xarxa ha esdevingut enllaç comunicatiu ...un punt de trobada on hem pogut compartit sensacions, moments, inquietuds, sobretot, dubtes educatius de futur. De fet, puc assegurar que la xarxa ens ha unit i ens ha fet més fortes, perquè hem pogut evidenciar que ens necessitem més que mai.

Núria Vaqués

Referent ST Tarragona

A través de la nostra implicació amb la Xarxa Cb, els CRP seguim una doble estratègia de millora educativa: la difusió de pràctiques pedagògiques de referència i el suport a una xarxa de desenvolupament professional docent de la qual formen part molts centres del territori.

Jaume Cortada

Centre de Recursos pedagògics del Segrià

Des dels seus inicis la Xarxa Cb ha compartit amb la resta de docents i centres educatius centenars de documents, recursos i materials audiovisuals que s'han creat de manera col·lectiva, fruit de l'experiència a l'aula i la reflexió compartida. Aquesta situació de pandèmia ens ha obligat a crear nous materials basats en la pràctica reflexiva i la millora de l'acció a l'aula, factibles de ser compartits de manera virtual, la qual cosa ha facilitat encara més la difusió pública, perquè tots els centres, més enllà de la xarxa, se'n poguessin beneficiar.

"Formar part de la Xarxa Cb ens ha permès veure altres maneres de fer de diferents escoles i instituts que molt generosament han volgut compartir les seves experiències"

amb la resta. En particular, en aquests temps de pandèmia, ens ha estat especialment útil pel fet de veure com altres centres gestionaven la situació, ja que n'hem pogut adoptar alguns dels seus models. També ens ha estat útil la forma de participar a la formació enguany.

La modalitat telemàtica ens ha fet valorar els seus punts forts, com ara la possibilitat de poder disposar dels vídeos de les xerrades i taules rodones o també l'ús d'eines tecnològiques, com ara la creació de reunions en petit grup de forma telemàtica, compartir informació digitalitzada de forma fàcil i instantània, l'ús d'eines com el Jamboard, etc. Encara ens queda molt per aprendre, plegats, amb la Xarxa Cb!

Marta Canals

Institut Santa Eulàlia. L'Hospitalet de Llobregat

En definitiva, i com dèiem al títol d'aquest article, fem nostres les paraules de l'activista Arcadi Oliveres: "Estem obligats a creure en l'esperança", ja que formar part d'una xarxa de centres que aprenen i es donen suport mutu genera espais de confiança, seguretat i esperança.

"En aquests temps de pandèmia, nosaltres hem hagut de reduir la presencialitat a molts dels grups i per tant l'ambient de centre ha canviat molt. En aquestes circumstàncies el claustre necessita molta motivació i il·lusionar-se per la millora contínua.

Participar en la xarxa ens obliga a obrir espais de debat on poder anar repensant el dia a dia i no caure en el desànim i pensar que aquest curs hi ha moltes coses que es poden fer perquè, quan es tanca una porta, s'obre una finestra."

Rita Ossó

CFA Sant Cugat. Sant Cugat

"El fet de continuar formant part de la Xarxa CB malgrat la pandèmia ens ajuda a continuar en el nostre esforç per innovar dins l'aula, a no deixar tot el que ja estàvem fent i a no defallir. Ens suposa mantenir el contacte amb les activitats d'altres centres i amb dels altres ensenyants. Dins les nostres possibilitats i limitacions ens ajudar a tirar endavant amb la nostra tasca i no deixar-nos vèncer per les dificultats."

Mercè Llurba Cogul

Escola Joan Rebull. Reus

Referències Bibliogràfiques

Direcció General de Currículum i Personalització (2019). *Formar per transformar. La Xarxa de Competències Bàsiques, un model de professionalització docent*. Publicacions del

Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya.

- Duran, D. (2019). Aprenentatge docent entre iguals: Mestres i escoles que aprenen uns dels altres. *Àmbits de psicopedagogia i orientació*, 50, 47-58.
- Duran, D.; Corcelles, M.; Miquel, E. (2020). L'observació entre iguals com a mecanisme de desenvolupament professional docent: La percepció dels participants de la Xarxa de Competències Bàsiques. *Àmbits de Psicopedagogia i Orientació*, 53, 48-59.
- Esteve, O.; Hernández, F.; Sanmartí, N. (2018). La formación en red como base para la transformación. *Cuadernos de Pedagogía*, 486, 50-53.
- Ion, G.; Brown, Ch. (2020). Xarxes entre escoles per a la millora educativa. Quines pràctiques són les més efectives? *Què funciona en educació?*, 9, desembre 2020. Fundació Bofill - Ivàlua.
- Ojuel, M.; Segura, F. (2016). Centres i docents que aprenen treballant en xarxa. Com l'avaluació formativa traspasa el llindar de l'aula, *Perspectiva Escolar*, 390, 21-26.
- Ojuel, M.; Segura, F. (2018). Una experiencia de formación entre iguales para el desarrollo profesional docente y la transformación de los centros. *Cuadernos de Pedagogía*, 486, 54-59.
- Redacció (2019). *Educació avala el model formatiu de la Xarxa de Competències Bàsiques. Diari de l'Educació*, 25-11-2019.
- Sanmartí, N. (2020). *Avaluar és aprendre. L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del currículum per competències*. Publicacions del Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya.
- Saura, V. (2019). La Xarxa de Competències Bàsiques arriba a la majoria d'edat. *Diari de l'Educació*, 06-06-2019.
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/xarxacb/>
<https://projectes.xtec.cat/xarxacb/>
 Xarxa de Competències Bàsiques. Programa d'Innovació
 Treball en xarxa, aprenentatge entre iguals. Canvis en els centres: per on comencem?

Nota:

[1] Aquest article s'ha escrit amb la col·laboració de diferents docents i de persones referents dels Serveis Territorials i dels Centres de Recursos Pedagògics que coordinen la Xarxa Cb.

Correspondència amb els autors: *Francesc Segura Domínguez*. E-mail: fsegura2@xtec.cat. *Maria Ojuel Solsona*. E-mail: mojuel@xtec.cat